

MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK ÍRJÁK

A műszaki alapkönyvtárnak nem kell a műszaki irodalom?

Január 26. óta vagyok a Fémáru- és Szerszámgépgyár műszaki könyvtárosa. Első teendőmnek tekintettem a gyár területén fellelhető könyvek és folyóiratok összegyűjtését és állománybavételét. Már azt hittem, hogy ezt a munkát teljesen be is fejeztem, amikor nemrég tudomásomra jutott, hogy a Fénymásoló raktárában *komoly értéket képviselő könyvhalmaz* hever feldolgozatlanul. Azonnal a helyszínre siettem és megállapítottam, hogy körülbelül egy köbméternyi 1900 körüli francia, német és angol — kifogástalan állapotban lévő — kötött folyóiratévolyamról van szó.

Mivel ezek a kötetek a vállalat szempontjából már nem tartalmaznak használható anyagot és mivel könyvtáramban helyszűkével küzdök, a vállalatvezetőség beleegyezését kértem ahhoz, hogy az egész anyagot felajánlhassam az Országos Műszaki Könyvtárnak. Feljebbvalóim beleegyezését megkaptam, mert az ő szemükben is természetes volt, hogy ennek az

anyagának a műszaki alapkönyvtárban a helye.

Legnagyobb meglepetésemre azonban az OMK azt válaszolta, hogy az anyagot meg sem nézi, mert sem embere a feldolgozásra, sem helye a raktározásra sajnos, nincs. Ez a válasz igen meglepett, mert nem tudom megérteni, hogy egy országszerte szervek ilyen okokra való hivatkozással kelljen lemondania számára igen értékes ajándékokról.

Most nem tudom mi a teendőm? Ha ugyanis a Népkönyvtári Központnak ajánlom fel folyóirat-köteteimet, akkor azt ismét az OMK fogja megkapni. Hova kinnáljam hát? Csak nem azt akarják ezzel elérni, hogy végül — amikor a helyiségre gyors szükség lesz — zúzdába küldjem az egész anyagot? Különösen csábító ez a gondolat ezek után az előzmények után, a papírgyűjtő hónap alkalmával.

Györke József

Fémáru és Szerszámgépgyár

A kiadói és kereskedői prospektusokról

Ismeretes, hogy a kiadói és kereskedői prospektusok az állománygyarapítás fontos forrásai. Csakis ezek forgatásával tudunk lépést tartani a szakirodalom — elsősorban a külföldi szakirodalom — fejlődésével. A folyóiratokban megjelenő ismertetések és a folyamatos bibliográfiák rendszerint csak hosszabb idő elteltével tájékoztatnak bennünket és ez a tájékoztatás még így sem teljes.

Ha azt akarjuk, hogy a legújabb szakönyvek minél gyorsabban állományunkba kerüljenek, át kell böngészniünk a kiadói és kereskedői prospektusokat és katalógusokat is. Ezek a későbbiek folymán irodalomkeresésre is alkalmasak: ezért helyes, ha megfelelően rendezve összegyűjtjük és tároljuk őket.

Mindehhez természetesen az szükséges, hogy az említett katalógusok és prospektusok megfelelő számban birtokunkba jussanak. Sajnos, a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat nem kap olyan számban prospektusokat, hogy azokat mindenhová eljuttathatná. Ezért a műszaki könyvtáros kénytelen ezt a fontos anyagot a külföldi könyvek forgalmát ellátó bolt kijelölt helyi-

ségében tanulmányozni. Ott azonban nem áll megfelelő hely rendelkezésre, és le kell mondanja a könyvtárak fenntartó intézmény szakembereivel való megbeszélés lehetőségéről.

Intézeti könyvtárunk úgy próbált ezen segíteni, hogy néhány héttel ezelőtt levelet küldött a legfontosabb külföldi kiadóknak és kereskedőknek és kérte prospektusaik rendszeres küldését. Azóta több ilyen anyag érkezik be és ez a könyvtár fejlődésének javára válik anélkül, hogy egy fillért is kiadtunk volna.

Más azonban erről az ügyről a Kultúra V. véleménye. Az egyik cég ugyanis levelet küldött a Kultúrának és kért meg elintézés végett. A Kultúra viszont szigorú megrovó levelet küldött nekünk. Levelében figyelmeztetett, hogy a külföldi könyvvásárlás lebonyolítása a vállalat kizárólagos joga.

Véleményem szerint a Kultúra V. rendeletbe foglalt jogait és az állami fegyelmet semmiképpen sem sérti az, hogy az egyes könyvtárak prospektusokat kapnak a külföldi cégektől, sőt az sem, ha kérnek. Ha prospektusok birtokában tervszerűbben

tudunk külföldi könyveket rendelni, akkor a Kultúra munkáját is javítjuk és segítjük. A rendelések és vásárlások lebonyolítása így is a Kultúra V. joga és kötelessége marad.

Mielőtt tehát a Kultúra megróna a

könyvtárost, gondolkodjék a következő kérdésen:

A könyvtár a kultúráért vagy a Kultúráért van-e?

dr. Vida Tamás
Földtani Intézet Könyvtára

Jó könyvtári szabályzat védi a könyvállományt

A könyvtárosok egyik fontos feladata, hogy megakadályozzák a rájuk bízott könyvállomány elvesztését, elkallódását. Ennek során mindnyájan sok időt és munkát fordítunk arra, hogy visszaszerezzük a határidőre vissza nem hozott kölcsönkönyveket és bizony sokszor eredménytelennek bizonyul minden fáradozásunkat.

Azaz csak bizonyult, mert könyvtárunkban a vállalati jogügyi iroda segítségével nemrég kidolgozott és bevezetett „Központi Műszaki Könyvtár Szabályzata” máris majdnem megoldotta ezt a kérdést. Szabályzatunk ebben a tárgyban — miután kimondja, hogy a kölcsönzés határideje 2 hét és egy kölcsönzőnél egyszerre legfeljebb 4 kötet könyv és 4 db folyóirat lehet — a többi között a következők szerint intézkedik:

„7. A kölcsönadási határidő minden felszólítás nélkül pontosan betartandó. A határidő lejártakor vissza nem szolgáltatott kölcsöntárgyak után minden megkezdett napért darabonként 0,50 Ft késedelmi díj fizetendő. A késedelmi díj összege legfeljebb a késedelmesen visszaszolgáltatott kölcsöntárgy beszerzési értékének ötszöröse lehet.

A határidő lejártát követő legkésőbb 6. napig külön felszólítás nélkül visszahozott kölcsöntárgyak után késedelmi díjat a Könyvtár vezetője indokolt kérelemre elengedheti. Ismételt késedelem esetén a késedelmi díj el nem engedhető.

8. A Könyvtár a kölcsönzési határidő lejártá után a kölcsönzőt a visszaszolgáltatásra egyszer írásban felszólítja. A felszólítás elküldéséről a Könyvtárnak írásos bizonyítékkal (ajánlási bevétel, átvételi elismervény) kell rendelkeznie.

A felszólítás kézbesítésétől számított 8 napon belül vissza nem érkezett példányt a Könyvtár elvesztésként kezeli.

Az elveszett kölcsönzési tárgyat a kölcsönző saját költségén beszerezni és beszolgáltatni köteles. Bármely oknál fogva beszerezhetetlen, vagy a felszólítást követő 8 napon belül vissza

nem juttatott kölcsöntárgyakért a kölcsönző kártérítéssel tartozik.

A kártérítés összege a vissza nem szolgáltatott kölcsöntárgyak beszerzési árának ötszöröse. A társadalmi tulajdon hatékonyabb védelme teszi szükségessé és indokolta, hogy a nem ritkán beszerezhetetlen, vagy csak külföldről igen sok utánjárással és deviza felhasználással beszerezhető kölcsöntárgy elvesztése esetén a kártérítés az itt rögzített mértékben alapítható meg.

13. A Könyvtár nem kölcsönözhet további példányokat

a) akinek lejárt vagy bármilyen szempontból elintézetlen kölcsönzése van,

b) akinek már 4 kötet könyv és 4 példány folyóirat kölcsönzésben van,

c) akit a Könyvtár kölcsönzéssel kapcsolatban legalább öt esetben bármilyen címen fizetésre kötelezett. Ez esetben a Vezérigazgatóság külön engedélyre szükséges a további kölcsönzéshez,

d) aki könyvet, vagy folyóiratot, akár egy esetben is, megcsontított,

e) aki nem saját részére kölcsönöz, vagy a saját részére kölcsönzött tárgyat a Könyvtár megkerülésével továbbadja.”

Ezek az intézkedések, melyek a M. T. 123. §-ára való hivatkozással — mint látjuk — igen szigorú rendszabályokat helyeztek kilátásba a kölcsönzés terén az állomány védelme szempontjából, rövid idő alatt igen nagy eredményeket hoztak könyvtárunknak. A rendetlen kölcsönzők elleni pénzbüntetések és azok hivatalos levonása kilátásba helyezésének hírére máris 3.844.— Ft értékű, már rég lejárt, kölcsönkönyvet hoztak vissza olvasóink.

Így védi állományunkat új könyvtári szabályzatunk; így segíti munkánkat a ránk bízott szocialista tulajdon védelmében!

Rákosi Mátyás Művek
közp. műsz. könyvtárának
dolgozó